

Кучер З. І.,
кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри романо-германської філології та перекладу
Черкаського державного технологічного університету

Орлова М. О.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романо-германської філології та перекладу
Черкаського державного технологічного університету

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНОТИПНИХ ПРИЙОМІВ ГРАМАТИЧНИХ ЗАМІН У ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Анотація. У статті проаналізовано особливості використання різнотипних прийомів граматичних заміन у процесі художнього перекладу. Розглядаються мотиви застосування зазначених прийомів, які виявлені в процесі порівняльного аналізу збірки творів швейцарського письменника Ф. Дюрренматта «Лабіринт» і її українського перекладу.

Ключові слова: художній переклад, перекладацька трансформація, граматичні заміни.

Постановка проблеми. На сучасному етапі вітчизняні наукові дослідження в галузі художнього перекладу характеризуються переважно спрямованістю на прагматичний аспект. Поза увагою дослідників часто залишається вивчення способів і прийомів адекватного відтворення оригінального тексту на морфологічному рівні, де особливо чітко можуть спостерігатися суттєві системні розбіжності між мовою оригіналу та мовою перекладу, в основі яких лежать різні мовні картини світу, особливості граматичної будови, певні мовні норми і традиції. Справедливою в цьому аспекті є думка О. Кундзіча, який не погоджується з повним відмежуванням «художнього перекладу» від «лінгвістичного», намагається знайти «серединний» компромісний варіант, який би зміг примирити протилежні позиції: «Стає очевидним, що ні в процесі перекладу, ні в його теоретичному аналізі відокремити лінгвістичне від прекрасного неможливо, оскільки прекрасне є функцією лінгвістичного» [5, с. 56].

Отже, актуальність статті пов'язана зі станом сучасних вітчизняних досліджень у галузі перекладознавства, що характеризуються значним інтересом до проблеми художнього перекладу як особливого виду перекладацької діяльності, у межах якої авторський задум має реалізуватися в тексті лінійно (за рахунок черги слів) і синтетично (завдяки поєднанню всіх мовленнєвих та екстралінгвістичних засобів) до єдиного цілісного комплексу.

Однією з актуальних проблем художнього перекладу є відтворення структурно-семантичних особливостей мовних конструкцій оригіналу з урахуванням його емоційно-експресивної специфіки. Безперечно, одним із основних завдань перекладача художнього тексту є збереження індивідуального стилю письменника – системи змістових і формальних лінгвістичних характеристик, властивих творам автора, які роблять унікальним утілений у цих творах авторський спосіб мовного вираження. У процесі художнього перекладу часто виявляється неможливість використання словникових відповідників і конструкцій,

притаманних лише мові оригіналу, що спричиняє застосування трансформаційного перекладу, який полягає в перетворенні формальної структури речення, слова чи словосполучення або ж її повній заміні для адекватної передачі змісту висловлювання. У цьому зв'язку важливим є дослідження саме морфологічних трансформацій або, як їх називають українські дослідники Т. Кияк, А. Науменко й О. Огуй [3], морфологічно-категорійних, за якими відбувається зміна категорійних характеристик слова чи словосполучення в тексті перекладу. Інша українська дослідниця О. Селіванова виділяє серед трансформацій, які здійснюються на морфологічному рівні, як формальні, що передбачають «зміну форми в перекладі за умови збереження змісту оригіналу» [6, с. 460], так і формально-змістові, які «передбачають зміну форми й модифікацію змісту, зумовлену специфікою мовних систем оригінального й перекладного тексту за контекстуальними чи прагматичними чинниками» [6, с. 461].

Метою статті є вивчення особливостей використання морфологічно-категорійних трансформацій, а саме різнотипних прийомів граматичних замін задля досягнення відповідного ступеня адекватності й еквівалентності художнього перекладу, який має естетично вплинути на читача.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ґрунтуючись на класифікації О. Селіванової [6, с. 460], на основі фактичного матеріалу розглядаємо такі способи морфологічних замін:

1. Категорійні заміни зі збереженням змісту мовних одиниць (заміна роду, відмінка, стану дієслова, форми ступенів порівняння).
2. Частиномовні заміни.
3. Заміна морфологічних засобів лексичними з однаковим змістом.
4. Усунення чи виникнення в перекладі явища транспозиції числа, часу, способу дії.

Як фактичний матеріал обрано збірку творів відомого швейцарського письменника Ф. Дюрренматта «Лабіринт» і її український переклад О. Логвиненка. До збірки ввійшли як прозові твори: «Зимова війна у Тибеті», «Місячне затемнення», «Бунтар», так і розлогі авторські коментарі до них і роздуми письменника-філософа про свою добу, про місце й роль у ній його батьківщини – Швейцарії.

У 1972 році Ф. Дюрренматт написав есе «Драматизм лабіринту» («Dramaturgie des Labyrinths»), що ввійшло до зазначеної збірки як вступна частина повісті «Зимова війна у Тибеті»

(«Der Winterkrieg in Tibet», 1985). У цьому есе автор пропонує своє бачення традиційного сюжету про Мінотавра, розкриваючи власне розуміння давніх античних образів і мотивів, свідомо руйнуючи цілісну структуру міфу, використовуючи його як ігровий матеріал. Він зміщує акценти під час створення образної системи, вводить в оповідь додаткові колізії та філософські роздуми. У його інтерпретації першорядного значення набуває образ Мінотавра. Особливим у трактуванні міфу стає те, що спроби Мінотавра усвідомити сутність своєї провини і зрозуміти причину ув'язнення залишаються безуспішними. У такому контексті його дії проєктуються на прагнення людини пізнати навколишню дійсність, визначити сенс свого існування, знайти шлях до «істини буття». Лабіринт Ф. Дюрренматта нагадує сучасний світ, який не підлягає раціональному розрахунку. Він складний, має безліч доріг, які перетинаються між собою. Коли окрема особистість робить спробу вибратися зі свого лабіринту, вона відразу ж опиняється в іншому.

Саме фантастична повість «Зимова війна у Тибеті» («Der Winterkrieg in Tibet», 1981) стає художнім утіленням дюрренматтівської концепції лабіринту. Мотив лабіринту стає одним із основних принципів організації тексту, що спричиняє відсутність лінійної фабули, хронологічної послідовності й зовнішньої зв'язності зображених подій. Унаслідок цього створюється ефект навмисного хаосу, а світ сприймається як алогічний, позбавлений закономірності й упорядкованості. Це дає змогу виділити в повісті певні ознаки, що характеризують побудову постмодерністських творів, а саме: фрагментарність, аморфність, уривчастість оповіді, а також принцип пермутації.

Безперечно, така побудова тексту викликає певні труднощі під час перекладу та вимагає від перекладача враховувати як екстралінгвістичні (змістовні) аспекти, так і лінгвістичні (формальні), оскільки текст перекладу має максимально точно відтворювати художньо-естетичні переваги оригіналу й відповідати нормі мови перекладу.

У процесі порівняльного аналізу тексту оригіналу та його перекладу виявлено такі способи морфологічних заміни:

1. Категорійні заміни зі збереженням змісту мовних одиниць (заміна роду, відмінка, стану дієслова, форми ступенів порівняння):

Ein Reh überquert die Straße, auch es hat Mühe im Schnee, dann ein zweites, glotzt ihn mit Augen voll Todesangst an, fast ist Lotscher bei ihm, da taucht es in den Wald zurück [1, с. 225].	Дорогу переходить козуля, їй теж не легко в глибокому снігу; згодом – ще одна, вона витріщається на Лачера очима, сповненими смертельного страху, той уже майже біля неї, і вона знову зникає в лісі [2, с. 188].
Ich wuchs in einer christlichen Welt auf, die mich auch später nicht losließ: mein Sohn ist Pfarrer geworden [1, с. 183].	Я виріс у християнському світі, який лишився зі мною й згодом: мій син став священиком [2, с. 153].

Порівняльний аналіз вищенаведених речень свідчить про використання в процесі перекладу заміни роду іменників відповідно до системи мови перекладу.

Und so bin ich denn aufs Neue in diesen unheimlichen Kampf verwickelt; wie damals gezwungen, eine Welt der Sinnlosigkeit darzustellen, in der ein Sinn gesucht wird, den es nicht gibt, ohne den sie jedoch nicht ausgehalten werden kann [2, с. 68].	Отак я виявився знову втягненим у ту жахливу боротьбу і, як колись, змушений був змальовувати світ безглуздості, де люди шукають глуду, якого нема, але без якого що безглуздість, однак, не можна витерпіти [1, с. 55].
---	--

У процесі перекладу пасивної конструкції «in der ein Sinn gesucht wird», яка не відповідає нормі української мови, було вжито конверсивну заміну, що призвело до заміни стану, окрім цього, з метою конкретизації додано лексичну одиницю «люди», що свідчить про використання комплексної трансформації. Умотивовані зазначені прийоми подоланням розбіжностей між нормою МО та МП.

Phantastische Siege werden gemeldet, stets ist der Endsieg nahe, eigentlich schon errungen, dennoch geht der Winterkrieg weiter [2, с. 96].	Ми тільки й чуємо повідомлення про неймовірні звияги, остаточна перемога, мовляв, уже не за горами, по суті, її вже здобуто, а тим часом Зимова війна все ж таки триває [1, с. 77].
---	---

Пасивна конструкція «werden gemeldet», яка не характерна цьому контексту в українській мові, перекладена за допомогою конверсивної заміни активним способом «ми чуємо». Такий переклад умотивований прагненням подолати розбіжності між нормою мови оригіналу та перекладу.

Wenn mein Vater auf Sisyphus oder Tantalus oder Ödipus zu sprechen kam, die von den Göttern verflucht worden waren, fragte ich, was denn ein Fluch sei, und mein Vater antwortete, das seien erfundene Geschichten, die Griechen hätten nicht gewußt, daß es nur einen Gott gebe [2, с. 24].	А коли батько заводив мову про Сізіфа, Тантала чи Едіпа, яких прокляли боги, я запитував, що таке прокляття, і батько відповідав, що всі ті історії – вигадки, греки, мовляв, не знали, що Бог є лише один [1, с. 18].
--	--

У вищенаведеному реченні пасивна конструкція «die von den Göttern verflucht worden waren» перекладена дієсловом активного стану з метою емоційного забарвлення тексту перекладу.

Der Fels hier ist glatt, ich arbeite immer möglichst sorgfältig an meinen Inschriften [2, с. 108].	Стіни тут гладенькі, написи я завжди роблю якомога старанніше [1, с. 87].
--	---

Прикметник «sorgfältig» перекладено прикметником у порівняльному ступені «старанніше». Такий переклад умотивовано тим, що перекладач прагне не допустити порушення узусу мови перекладу.

Noch geheimnisvoller waren die dunklen Gänge im Heu, das die Bauern in ihren Tenns aufgeschichtet hatten; stundenlang krochen wir in der warmen staubigen Finsternis umher und spähten von den Ausgängen in den Stall hinunter, wo in langen Reihen die Kühe standen [2, с. 20].	Ще більше таємниць приховували в собі темні ходи в стіжках сіна, що їх селяни складали в своїх стодолах; годинами лазили ми в теплій курній п'ячмі, зазираючи з тих ходів до корівника, де довгими рядами стояли корови [1, с. 15].
--	---

У вищенаведеному прикладі прикметник у вищому ступені «geheimnisvoller» перекладено за допомогою словосполучення, до складу якого входить іменник «більше таємниць». Такий переклад умотивований прагненням конкретизувати ситуацію в певному контексті.

2. Частиномовні заміни:

Vor dessen Lektionen wir zitterten, denn er war ein bössartiger Prügler, Klemmer und Haarzieher, der uns zwang, einander die Hände zu schütteln: „Grüß Gott, gelehrter Europäer“ [2, с. 17].	Перед його уроками ми аж тремтіли, бо той злюка любив нас лупцювати, щипати й тягати за чуба, а також змушував подавати один одному руку («Слава Йсусу, вчений європейцю!») [1, с. 12].
--	---

Іменники «Prügler», «Klemmer», «Haarzieher» у процесі перекладу замінено дієсловами «лупцювати», «шипати», «тягти за чуба» з метою подолати розбіжності між системою мови оригіналу та мови перекладу й запобігти конструкції, яка не характерна для української мови.

Nur wenige Züge hatten den Mut , nicht anzuhalten, brausten vorbei nach dem fernen Luzern, nach dem näheren Bern [2, с. 17].	Рідко який потяг, поспішаючи до далекого Люцерна чи до недалекого Берна, зважувався тут не спинитися [1, с. 13].
---	---

У вищезазначеному реченні іменник «Mut», який має словниковий відповідник «**мужність**», перекладено дієсловом «**зважуватися**». Такий переклад умотивований тим, що перекладач прагне використовувати вирази та слова, які відповідають нормі й узусу мови перекладу, оскільки словосполучення «**мати мужність**» («**den Mut haben**») в українській мові співвідноситься, як правило, із живою істотою.

Sie las während des Melkens die Bibel, und ich mußte nach dem Abendessen die Hausierer und Vaganten vom Pfarrhaus über die Ebene zwischen dem Dorf und Zäziwil zu ihr in die Hütte führen, wo sie übernachten konnten [2, с. 19].	Доячи корову, вона читала Біблію, а я після вечері мав водити від пасторського будинку через рівнину між селом і Цецивілем мандрівних торговців та акторів до її хатини на нічліг [1, с. 14].
---	---

Словосполучення «**während Melkens**», яке має відповідник «**під час доїння**», перекладено дієсловом «**доїти**»; німецьке дієслово «**übernachten**» зі словниковим відповідником «**переночувати**» перекладено іменником «**нічліг**». Такий переклад умотивовано тим, що перекладач прагне уникнути неприродності деяких виразів унаслідок розбіжностей між системою МО та МП та зробити зміст речення зрозумілим і відповідним нормі мови перекладу.

Nicht nur mit dem Tod waren wir vertraut, auch mit dem Töten [2, с. 21].	Ми не тільки добре знали, що таке смерть, а й уміли вбивати [1, с. 15].
---	--

Прийменникова конструкція «**mit dem Töten**» перекладена дієсловом «**убивати**». Такий переклад умотивовано прагненням уникнути нелогічності висловлювання в мові перекладу й подолати розбіжності між нормою мови оригіналу та перекладу.

Gut und Böse waren festgesetzt, man stand in einem ständigen Examen, für jeden Tag gab es gleichsam Noten, und darum war die Schule auch so bitter : sie setzte das himmlische System auf Erden fort, und für die Kinder waren die Erwachsenen Halbgötter [2, с. 29].	Межі добра і зла були чітко окреслені, людям доводилося постійно тримати іспит, кожен вчинок мав немовби свої оцінки, і через те й школа викликала стільки гіркоти : вона була продовженням небесної системи на землі, а дорослі для дітей були напівбогами [1, с. 22].
--	--

У процесі перекладу прикметник «**bitter**» передано за допомогою іменника «**гіркота**». Такий переклад умотивований тим, що перекладач прагне використовувати вирази та слова, які притаманні саме українській мові, долаючи розбіжності між нормою мови оригіналу й перекладу.

Es aufzutreiben war schon ein Kunststück, setzte Lügen, Stehlen und Pumpen voraus [2, с. 49].	Роздобувати їх стало в нас справжнім мистецтвом: треба було вміти брехати, красти й позичати [1, с. 38].
--	---

У вищенаведеному прикладі іменники «**Lügen**», «**Stehlen**» і «**Pumpen**» перекладено дієсловами «**брехати**», «**красти**», «**позичати**». Такий переклад умотивований також прагненням подолати розбіжності між системою мови оригіналу та мови перекладу й запобігти конструкції, яка не характерна для української мови.

So war es auch bei den Gängen in den Weinbergen und den Wäldern von La Plaine, entlang der toten schieferblauen Rhone, und in meinem eiskalten Verschlag in der Pinte, wo ich schlief, aus dem Haus der alten Witwe hinausgeworfen [2, с. 68].	Те саме було й на прогулянках до виноградників та ла-плайнського лісу, уздовж мертвої, сланцево-блакитної Рони, а також у моєї холодної, мов лід , комірчині в шинку, де я ночував після того, як літня вдова втришки вигнала мене зі своєї хати [1, с. 54].
---	---

Прикметник «**eiskalt**», який має словниковий відповідник «**льодяний**», перекладено іменником «**лід**». Такий переклад умотивований прагненням уживати конструкції та лексичні одинці, які відповідають нормі мови перекладу.

3. Заміна морфологічних засобів лексичними з однако-вим змістом:

Wir standen da, eine Viertelstunde, eine halbe Stunde, und dann spielten wir wieder auf dem Trottoir Marmeln: ahnungsvoller , als die Erwachsenen dachten [2, с. 21].	Ми стояли й дивились, стояли чверть години, півгодини, а тоді знов заходжувались грати на хіднику в камінчики, багато чого розуміючи краще , ніж гадали собі дорослі [1, с. 15].
--	---

У процесі перекладу прикметник у вищому ступені порівняння «**ahnungsvoller**», який є структурним екзотизмом, перекладено за допомогою описового перекладу «**розуміючи краще**». Такий переклад умотивований прагненням подолати розбіжності між системою мови оригіналу та перекладу.

Man war dem Glauben ausgeliefert , schutzlos und nackt [2, с. 29].	Доводилося хоч-не-хоч вірити , вірити, стоячи перед ним беззахисно, в чому мати споридила [1, с. 22].
---	---

У вищенаведеному прикладі словосполучення «**dem Glauben ausgeliefert**», яке має словниковий відповідник «**відаватися вірі**», перекладено дієсловом «**вірити**»; а прикметник «**nackt**» перекладено за допомогою описового перекладу «**в чому мати споридила**». Такий переклад умотивований тим, що перекладач прагне подолати розбіжності між системою мови оригіналу й перекладу та застосовувати вирази і слова найуживаніші в українській мові.

Vor Beginn meiner Studien zog ich mich für eine Woche in ein Bergtal zurück, in ein kleines Bergdorf in dr Mitte des Tals, an dessen Ausgang ein anderes, größeres Dorf lag, von dem das Bergdorf durch einen steil ansteigenden Wald getrennt war [1, с. 207].	Перед тим, як приступити до навчання , я поїхав на кілька днів до однієї гірської долини, власне, до гірського сільця посеред тієї долини; край долини лежало ще одне село, більше, від якого моє сільце відділяв крутий, порослий лісом схил [2, с. 173].
--	---

У процесі перекладу наведеного речення прийменникова конструкція «**vor Beginn meiner Studien**» передається за допомогою синтаксичної заміни, яка супроводжується лексичним розгортанням, що вмотивовано прагненням подолати розбіжності між системою мови оригіналу та перекладу.

Ich schlief lange und traumlos [2, с. 95].	Я спав довго, і мені нічого не снилося [1, с. 77].
---	---

У вищенаведеному реченні прикметник **«traumlos»** перекладено за допомогою лексичного розгортання, завдяки якому можна подолати розбіжності між нормою мови оригіналу та перекладу.

4. Усунення чи виникнення в перекладі явища транспозиції числа, часу, способу дії:

Es galt, mit dem Geld sparsam umzugehen [2, с. 49].	Доводилося тількиощадити гроші [1, с. 38].
--	---

У вищенаведеному прикладі іменник **«Geld»** у мові оригіналу вжито в однині, тоді як його український відповідник **«гроші»** вживається лише в множині. Такий переклад умотивовано прагненням подолати розбіжності між системою мови оригіналу та перекладу.

Unsinnige Demütigungen und Blamagen , unbewältigte Pubertät, Lappalien ins Riesenhafte vergrößert [2, с. 50].	Безглузді приниження, образи й ганьба , важкий тягар статевої зрілості, гіпертрофоване сприйняття всіляких дрібниць [1, с. 39].
--	--

Іменник **«Blamagen»** у мові оригіналу вжито у множині, тоді як його український відповідник **«ганьба»** вживається лише в однині. Такий переклад умотивовано прагненням подолати розбіжності між системою мови оригіналу та перекладу.

Eine Türe führte auf einen kleinen morschen Holzbalkon, den ich nur zögernd zu betreten wagte [2, с. 68].	Одні з дверей виходили на невеличкий і трухлявий дерев'яний балкончик, ступити на який я зважувався лише з острахом [1, с. 54].
--	--

Іменник **«die Türe»** в німецькій мові вжито в однині, в українській мові іменник **«двері»** вживається лише в множині. Такий переклад умотивований тим, що перекладач використовує ту форму числа, яка притаманна нормі мови перекладу.

An der Wand, direkt am Felsen, auf einer dürrtigen Pritsche, mitten unter Haufen von Waffen und Munitionskisten, umgeben von Kognakflaschen, saß ein riesenhafter alter Offizier, mit geöffnetem Waffenrock, unter dem eine haarige weiße Brust schimmerte, naß vor Schweiß [2, с. 91].	Під стіною, тобто під голим каменем, на якихось блаженських нарах, серед купи зброї та ящиків з набоями сидів здоровенний старий офіцер у розхристаному мундирі, з-під якого виглядали сиві, волохаті й мокрі від поту груди; довкола валялися пляшки з-під коньяку [1, с. 73].
---	---

У вищенаведеному реченні іменник **«die Brust»** у німецькій мові вжито в однині, в українській мові іменник **«груди»** вживається лише у множині. Такий переклад умотивовано прагненням подолати розбіжності в системі мови оригіналу та перекладу.

Bin ich fertig, ritze ich in die gegenüberliegende Wand des Stollens ; sind auch an dieser zweihundert Meter geschafft, schreibe ich an der ersten Wand weiter, wo ich aufgehört habe, wie der zweihundert Meter usw.; auf jeder Wand sieben zweihundert-Meter-zeilige Inschriften [2, с. 100].	Спишу цю стіну, візьмуся за протилежну ; пошкрябаю всі двісті метрів і на тій, переїду до першої, де припинив писати, і знов продрапаю двісті метрів – і так далі; на кожній стіні – по сім двохсотметрових рядків [1, с. 81].
--	---

Присудок речення оригіналу, виражений часовою формою для вираження теперішнього часу, передано в українській мові присудком, вираженим дієсловом у майбутньому часі, що вмотивовано контекстом.

Je älter man wird , desto stärker wird der Wunsch , Bilanz zu ziehen [2, с. 13].	Що старішими ми стаємо, то дужче відчуваємо в собі бажання підбити підсумок [1, с. 9].
--	--

Присудок речення оригіналу, виражений часовою формою для вираження майбутнього часу, передано в українській мові присудком, вираженим дієсловом у теперішньому часі, окрім цього, для конкретизації неозначено-особовий займенник **«man»** перекладено особовим займенником **«ми»**. Такі способи перекладу вмотивовані контекстом.

Gemessen am Schicksal von Millionen und Abermillionen, die lebten, leben, während ich lebe, und noch leben werden, wenn ich nicht mehr lebe , kommt mir mein Leben so privilegiert vor, daß ich mich schäme, es auch noch schriftstellerisch zu erklären [2, с. 13].	Проти долі мільйонів і мільйонів людей, які жили, живуть, поки живу я, і житимуть ще, коли мене вже й не стане , моє особисте життя видається мені просто-таки привілеєм, і навіть соромно надавати йому іншого вигляду ще й за допомогою письменницького пера [1, с. 9].
---	--

У конструкції **«wenn ich nicht mehr lebe»** присудок речення оригіналу, виражений часовою формою теперішнього часу, передано в українській мові присудком, вираженим дієсловом у майбутньому часі, що вмотивовано контекстом.

Висновки. Отже, в результаті порівняльного аналізу на основі фактичного матеріалу проаналізовано різноманітні прийоми граматичних замінів у процесі перекладу художнього твору. Основними мотивами їх використання є переважно прагнення перекладача подолати розбіжності між системою, нормою та узусом мови оригіналу й перекладу, уникаючи буквализмів, неприродності деяких зворотів, використовуючи конструкції, які сприяють адекватному відтворенню змісту оригінального тексту.

Література:

1. Алексеев С.А. Передача структуры образов художественного текста при переводе (на материале англо-русских переводов) : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 / С.А. Алексеев. – М., 2009. – 298 с.
2. Казакова Т.А. Художественный перевод: в поисках истины / Т.А. Казакова. – СПб. : Филологический факультет СПбГУ, 2006. – 224 с.
3. Кияк Т.Р. Перекладознавство (німецько-український напрям) : [підручник для студентів вищ. навч. закл.] / Т.Р. Кияк, А.М. Науменко, О.Д. Огуй. – Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2014. – 640 с.
4. Кучер З.І. Особливості поезики та проблематика прози Ф. Дюрренматта : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.04 «Література зарубіжних країн» / З.І. Кучер ; Дніпропетровський нац. ун-т. – Д., 2003. – 169 с.
5. Кундзіч О. Творчі проблеми перекладу / О. Кундзіч. – К. : Дніпро, 1973. – 264 с.
6. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир свідомості в мові / О.О. Селіванова. – Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

1. Dürrenmatt F. Labyrinth. Stoffe I-III. Der Winterkrieg in Tibet. Mondfinsternis. Der Rebell / F. Dürrenmatt. – Zürich : Diogenes, 1998. – 335 S.
1. Дюрренмат Ф. Тексти I-III: Зимові війна в Тибеті. Місячне затемнення. Бунтар / Ф. Дюрренмат ; з нім. пер. О. Логвиненко. – К. : Юніверс, 2005. – 280 с.

Кучер З. И., Орлова М. О. Использование различных приемов грамматических замен в процессе перевода художественного произведения

Аннотация. В статье проанализированы особенности использования различных приемов грамматических замен в процессе художественного перевода. Рассматриваются мотивы использования обозначенных приемов, которые определены в процессе сравнительного анализа сборника произведений швейцарского писателя Ф. Дюрренматта «Лабиринт» и его украинского перевода.

Ключевые слова: художественный перевод, переводческая трансформация, грамматические замены.

Kucher Z., Orlova M. The application of different-type grammar transformations in translation of literary works

Summary. The article deals with peculiarities of different-type grammar transformations in translation of literary texts. The advantage of the mentioned above technique is in the process of being outlined and explored by means of the comparative analysis of the book “Labyrinth” by the Swiss writer Friedrich Dürrenmatt and its Ukrainian translation.

Key words: literary translation, translation transformation, grammar transformations.